

- Finans- og tolldepartementet (1989): *Stortingsmelding nr 2 (1988–89)*. Revidert nasjonalbudsjett 1989.
- Fullmaktskomiteen (1989): *Innst S nr 1 (1988–89)*. Innstilling fra fullmaktskomiteen om fullmaktene. Oslo: Stortinget.
- Grønvik, Gunnvald (1989a): Fra stemmer til mandater. Valgordninga av 10. mai 1988. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, årgang 30, s 239–262.
- (1989b): Har Ap lurt seg sjøl? *Dagbladet* 27.9.1989.
- Hirschman, Albert O (1979): *Exit, Voice and Loyalty*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Johansen, Viggo og Pål T Jørgensen (1989): *Edderkoppen. Historien om en møbelhandler*. Oslo: Aventura.
- NTB og IBM (1989): *Stortingsvalget 1989. Resultater fra grovtellingen*. Oslo: Norsk Telegrambyrå og IBM.
- Rommetvedt, Hilmar (1984): *Borgerlig samarbeid*. Stavanger: Universitetsforlaget.
- (1988a): *Lokalvalg eller riksgallup? Kommune- og fylkestingsvalget 1987*. Oslo: Kommuneforlaget.
- (1988b): Sammenbruddet i det borgerlige budsjett-samarbeidet høsten 1986. *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift*, nr 3, s 211–226.
- (1989): *De politiske svingningenes tiår. Partienes velgerutvikling 1981–1989*. Stavanger: Rogalandsforskning. Arbeidsnotat RF 199/89.
- (1990a): – *Vi protesterer! Stortingsvalget 1989*. Oslo: Kommuneforlaget (kommer).
- (1990b): Norge: Fra konsensuspreget flertallsparlamentarisme til konfliktylt mindretallsparlamentarisme. I Erik Damgaard m fl: *Parlamentarisk forandring i Norden*. Oslo: Universitetsforlaget (kommer).
- Rusbult, Caryl E, Isabella M Zembrodt, and Lawanna K Gunn (1982): Exit, voice, loyalty, and neglect: Responses to dissatisfaction in romantic involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43, 1230–1242.
- SSB (1989a): Stortingsvalget 1989. *Statistisk ukehefte*, nr 48. Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- SSB (1989b): Stortingsvalget 1989 – Intervjuundersøkelse. *Statistisk ukehefte*, nr 50. Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- Steen, Reulf (1989): *Maktkamp*. Oslo: Tiden.
- Aardal, Bernt og Henry Valen (1989): Velgere, partier og politisk avstand. *Sosiale og økonomiske studier*, nr 69. Oslo: Statistisk Sentralbyrå.

Sakkunnigutlåtanden över långtidsvikariat som professor i offentlig förvaltning, särskilt regional politik och förvaltning, vid Umeå universitet

Den ende sökanden, docenten Janerik Gidlund, har i 16 år varit verksam vid statsvetenskapliga institutionen i Umeå, bl a som forskarassistent, extra universitetslektor och tf professor. Han har under denna tid huvudsakligen utfört uppdragsforskning för statliga utredningar, sekretariatet för framtidsstudier och sektorsorgan.

De 39 skrifter som Gidlund insänt till bedömning kan i huvudsak grupperas i två områden: dels forskning om vad Gidlund själv kallar politisk organisering, dvs partiers och organisationers roll i kommunalpolitiken, dels forskning om offentlig förvaltning med tyngdpunkt på den lokala nivån. Inom den första gruppen är den första skriften den tyngst vägande: doktorsavhandlingen *Aktionsgrupper och lokala partier. Temporära politiska organisationer i Sverige 1965–1975* (1978). Gidlund ger här en bred och detaljrik bild av vad han kallar temporära politiska organisationer (TPO) – deras uppkomst, struktur och aktiviteter samt deras mottagande i pressen och allmänna opinionen. Han gör också en intensivstudie av beslutsfattarnas förhållande till TPO i två norrlandskommuner. Avhandlingen behandlar ett viktigt och i tidigare svensk forskning förbiset område av det politiska livet, och den ger en mängd ny och intressant kunskap. Forskningsarbetet kännetecknas av god anknytning till den internationella teoridiskussionen kring TPO, metodisk säkerhet och oftast bra visuell pedagogik i resultatredovisningen. På den sistnämnda punkten vill jag dock göra den anmärkningen, att en del av de många tabellerna och figurerna borde ha förklarats och kommenterats mera utförligt i texten.

Gidlund har haft huvudansvaret för två större rapporter från kommunaldemokratiska forskningsgruppen, *Ty riket är ditt och makten. De politiska partiernas roll i svenska kommuner* (Ds Kn 1981:15) och *Folkkrörelser och kommunalpolitik* (Ds Kn 1982:3). Dessa skrifter ger väl inte lika mycket nytt stoff som avhandlingen om aktionsgrupper och lokala partier, främst därför att området är relativt väl utforskat i tidigare undersökningar. Men just detta lyckas Gidlund vända till en fördel genom att på ett skickligt sätt anknyta till kommunalforskningsgruppens studier av partier och organisationer i det sena 60-talets kommuner. Han får därmed fram en intressant bild av den politisering i betydelsen ökande partipolitiska motsättningar, som inträffade parallellt med den stora kommunsammanläggningens processen. Liksom avhandlingen kännetecknas även dessa arbeten av klart framställningssätt och metodisk säkerhet. Ett av kapitlen i "Ty riket är ditt och makten", som är skrivet tillsammans med docent An-

ders Westlund vid statistiska institutionen i Umeå, söker med hjälp av avancerade statistiska metoder besvara frågan om den lokalpolitiska aktivitetens betydelse för kommunalvalen. Samma frågeställning vidareutvecklas av Gidlund och Westlund i uppsatsen "Kommunalvalen och den kommunala demokratin" (*Statsvetenskaplig Tidskrift* 1982:2). Dessa uppsatser vittnar om god förtrogenhet med viktiga statistiska metodproblem med relevans för statsvetenskaplig forskning. Detsamma kan sägas om en på uppdrag av den statliga statistikutredningen skriven uppsats, "Beslut om statistik" (1981).

Om alla hittills omnämnda skrifter gäller, att de har ett klart meritvärde: det gäller även några sammanfattande skrifter, särskilt den av Gidlund utgivna *Kommunal självstyrelse i förvandling* (1983). Men detsamma kan inte utan vidare sägas om huvudrapporten från ett BFR-projekt, "Planering och medinflytande" (Byggnadsforskningsrådet, R 32:1981). Här beskrivs partiernas, organisationernas och företagens roll i den fysiska planeringsprocessen i Skellefteå och Örnsköldsvik. Medborgarnas syn på den kommunala planeringen undersöks också. Min kritik mot denna rapport gäller undersökningsmetoden. Genom att alltför mycket lita till konventionella enkät- och intervjufrågor mäter Gidlund snarare de kommunalpolitiska aktörernas och de enskilda medborgarnas attityder och beteenden än vad som faktiskt sker i planeringsprocessen och vilken grad av demokratiskt inflytande som denna utsätts för. Han ger därmed en ganska ytlig och ointressant bild av medinflytandet i planeringen. En starkare inriktning på ärendestudier och faktiska planeringssituationer hade antagligen kunnat ge undersökningen den djupdimension som den nu saknar. Det bör också påpekas, att rapporten är slarvig i den språkliga utformningen. Att Gidlund kan bättre även i detta hänseende visar han i en välskriven och intressant anslutande uppsats, "Brukardeltagande i planeringen" (Dag Anckar & Sten Berglund, utg. *Planerad demokrati*, Åbo Akademi 1989).

Inom området offentlig förvaltning, dit BFR-projektet om planering och medinflytande räknas, utgör forskningsprogrammet "Kommunerna och framtiden", Janerik Gidlunds stora insats, som helt dominerat hans verksamhet som forskare och forskningsledare 1982-88. Han har varit ledare för en tvärvetenskaplig forskargrupp på sex personer som tillsammans eller var för sig producerat ett tiotal större och mindre skrifter (enligt Gidlunds förteckning), varav han själv står som ensam författare till *Fria ämbetsverk eller självständiga kommuner. Strategier för morgondagens offentliga sektor* (1986). Framtidsstudierna, som är baserade på en omfattande redovisning av såväl historiska bakgrundsdata

som aktuellt material från olika samhällssektorer, har genomförts i nära samarbete med sju kommuner som också utfört självständiga analyser inom de gemensamma problemområdena. Programmet synes ha genomförts helt enligt planen och blivit färdig i rätt tid (mycket ovanligt i dylika sammanhang); en stor sammanfattningsbok publicerades 1988, *Periferins renässans. Lokala framtider och Sveriges omvandling*.

Att leda detta stora och mångfacetterade forskningsprogram fram till ett så framgångsrikt totalresultat är en mycket imponerande insats som i sig väger tungt som merit för den sökta tjänsten. Härtill kommer Gidlunds egna bidrag, främst boken om ämbetsverk och kommuner. Såväl denna skrift som de övriga publikationer från programmet jag tagit del av kännetecknas av god förtrogenhet med framtidsforskningens teori och metod och en säker känsla för vad som rör sig i tiden. Jag har särskilt fäst mig vid att Gidlund och hans medarbetare var tidigt ute när det gäller att förstå den nya kommunikationsteknologins samhällsorganisatoriska effekter samt den närliggande frågan om den sk kunskapsintensiva högteknologins tendens att skapa dynamiska centrumbildningar. Å andra sidan framförs inte dessa tankar på det slagkraftiga sätt som hade varit möjligt, vilket synes bero på att en i och för sig lovvärd idérikedom och teoretisk fantasi lett till en bitvis fragmenterad och svåröverskådlig framställning. Härtill kommer en del onödigt slarv i den tekniska och språkliga utformningen som försvårar läsningen och skymmer budskapet (tex *Fria ämbetsverk eller självständiga kommuner*, s 87 f, 92, 110). Men trots dessa reservationer anser jag att Gidlunds bidrag till "Kommunerna och framtiden" har ett klart meritvärde, inte bara vad gäller den forskningsorganisatoriska insatsen utan också sådana viktiga ting som relevant tvärvetenskaplig diskursanknytning, teoretisk uppslagsrikedom och ett välutvecklat sinne för praktisk-politiska väsentligheter (man märker att Gidlund haft nytta av sitt mångåriga kommunalpolitiska engagemang).

Sedan det kommunala framtidsprogrammet avslutats har Gidlund kommit in på det viktiga temat Sveriges internationalisering och dess konsekvenser för den institutionella strukturen. Han har åtagit sig den statsvetenskapliga delen i det av CERUM och Institutet för framtidsstudier föreslagna forskningsprogrammet "Sverige i framtidens Europa". Som ett första led i detta arbete har han skrivit en teoretiskt orienterad kunskapsöversikt om nätverksanalys inom den statsvetenskapliga forskningen, "Den oförklarade integrationen". Denna skrift utmärkes av klarhet och stringens, vilket bådär gott för Gidlunds fortsatta verksamhet inom ramen för det nya stora framtidsforskningsprogrammet. Jag vill också framhålla som en förtjänst hos detta pro-

gram och Gidlunds bidrag här till, att företagen och deras relationer till det politiska systemet nu kommit in i bilden. Detta är ju ofrånkomligt när det handlar om internationalisering, men det bör ändå understyrkas att här skett ett stort framsteg i förhållande till "Kommunerna och framtiden", där den offentliga sektorn totalt behärskar scenen – som om det inte funnes en värld utanför den offentliga och dess förvaltningsapparat.

Det torde ha framgått av ovanstående att jag anser Janerik Gidlund ha en oomtvistlig kompetens för den sökta tjänsten. De brister i hans produktion som jag berört uppvägs av förtjänsterna – framförallt den forskningsorganisatoriska dristigheten och effektiviteten men också den teoretiska uppslagsrikedomen. Jag tillstyrker Janerik Gidlunds ansökan.

Nils Elvander

Det har meldt sig én søker til stillingen, docent Janerik Gidlund. Gidlund har i 16 vært ansatt ved Statsvetenskapliga institutionen i Umeå. Han har her hatt en rekke forskjellige stillinger (forskningsassistent, universitetslektor, og pt professor). Han har både medvirket i og ledet en rekke forskningsprosjekter. De mest sentrale av disse blir omtalt nedenfor.

Gidlund har sendt inn 39 arbeider til bedømming. Disse fordeler seg på arbeider om henholdsvis politisk organisering og offentlig forvaltning. Den første gruppen omhandler i hovedsak politiske partier og grupperinger, den andre kommunene. I de nyeste arbeidene anes også konturene av et nytt interesseområde, internasjonalsisering og teknologi. I det følgende omtales et utvalg arbeider som ansees representative for Janerik Gidlund som forsker.

Et av hovedarbeidene om politiske partier og grupperinger er doktoravhandlingen fra 1978 om *Aktionsgrupper og lokale partier. Temporära politiska organisationer i Sverige 1965–1975*. Her foretas det en kartlegging av "temporære politiske organisasjoner" og deres oppbygging, bakgrunn, virkesmåte og innflytelse. Materialet benyttes til en utprøving av en kommunikasjonsmodell utviklet av Michael Lipsky. Avhandlingens hovedkonklusjon blir negativ, modellen passer dårlig på materialet om de politiske grupperingene og deres virkemåte i svenske kommuner. Forfatteren antyder at en krisemodell passer bedre på den måten disse grupperingene fungerer på i forhold til sine omgivelser. Avhandlingen er særlig fortjenstefull gjennom sin bruk av flere forskjellige typer av data, kvantitative såvel som kvalitative. Den avsluttes med formuleringen av et sett av hypoteser på bakgrunn av de empiriske funn. En leser kunne ha ønsket seg at den også var innledet med ett sett av hypoteser avledet av modellen, slik at det ble

enda tydeligere nøyaktig på hvilke punkter Lipskys modell svikter.

Gidlund ble senere knyttet til "den kommunaldemokratiske forskningsgruppen" som hadde ansvaret for å evaluere kommunereformene fra 1970-tallet. Her hadde han særlig ansvaret for å behandle de politiske partienes og folkebevegelsens stilling.

I rapporten om de politiske partiene, *Ty riket är ditt och makten*, søkes det svar på spørsmål som hvordan partiene lokalt arbeider med politiske spørsmål, hvilke konsekvenser blokkreformen fikk for partiene, hva partienes aktivitet betyr for kommunevalget, osv. Kommunesammenslåingene betydde en aktivisering av partiene og en sterkere partipolisering av kommunene. Aktivitetsprofilen utvides fra kandidatoppstilling til programformulering. Den mest sofistikerte analysen gjøres av partienes innvirkning på velgeratferden. Partikonkurranse og valgkamp bidrar til å gjøre lokalvalgene til noe annet enn rikspolitiske oppgjør i miniatyr. Dette siste er et meget overraskende funn ettersom reorganiseringen av det lokalpolitiske liv etter kommuneinndelingen jo nettopp betydde å innføre en rikspolitisk modell i kommunene. Både dette funnet og spørsmålet om hvorfor den rikspolitiske modellen skulle ansees som ønskelig for kommunene, roper på mer diskusjon og fortolkning enn det forfatteren tar seg tid til her. Heldigvis vender han tilbake til noen av spørsmålene senere, i "Fria ämbetsverk eller självständiga kommuner", ss 76–80.

Som forskningsarbeid er *Folkkrörelser och kommunalpolitik* svakere enn det foregående, selv om mye interessant materiale om organisasjonslivet i kommunene presenteres. Den arenamodellen som benyttes i den avsluttende analysen, har potensiale til fortsatt bearbeidelse. Foreløpig virker den noe uferdig. Den utviklingsretning som skisseres, fra separate til mer og mer overlappende lokale arenaer (økonomiske, politiske, sosiale), strider mot konvensjonelle politisk-sosiologiske samfunnsbeskrivelser. Vanligvis oppfattes sosial modernisering å bety en stigende *atskillelse* av samfunnsfærene. En del av resultatene som legges fram, ville faktisk gi bedre mening om en forutsatte en økende arena-atskillelse: Spesialiseringen i samfunnet skaper problemer som a) virker som grunnlag for organisasjonsdannelser, og b) fører til krav fra organisasjonene om økt offentlig innsats. Arenamodellen er likevel en kreativ ansats til analyse av organisasjonene i deres lokale kontekst og til en begrepsfesting av slike kontekster.

Gidlund har i de siste årene ledet prosjektet "Kommunerna och framtiden". Dette er et meget bredt og ambisiøst lagt opp prosjekt om de utfordringer kommunene står overfor i forhold til den moderne samfunnsutviklingen. Prosjektet er nært knyttet til praktisk reform-

arbeid i kommunene. Bla må de svensk frikommuneforsøkene sies å springe ut av dette prosjektet, forsøk som etter hvert er blitt forbilder for de andre nordiske land. Prosjektet viser på en overbevisende måte Gidlunds kvaliteter som forskningsleder og hans evne til å formidler sine idéer, få dem akseptert blant praktikere og omsatt i handling. Det er imidlertid et spørsmål om utredningsprosjektet kan være noe for bredt lagt opp. Det er en meget vidtfavnende og mangesidig samfunnsutvikling som beskrives i rapportene og som oppsummeres i *Periferens renässans*. Avstanden mellom de mange og store endringstendensene som preger vår tid, og de praktiske handlingsmulighetene og det reelle ansvaret som kommunene har, synes noe stor. Det kan bli svært mye å forholde seg til for kommunene, som jo bare er små ledd i et større maskineri. Mange endringer som beskrives i boken, har selv stater problemer med å forholde seg til. Prosjektet er interessant som et eksempel på hvordan samspillet mellom et dynamisk forskningsmiljø og praktisk forvaltningsarbeid kan organiseres og gi resultater. Den vitenskapelige gehalt i resultatene er vanskeligere å måle med tradisjonell målestokk.

Konklusjon: Janerik Gidlund er en dyktig og kreativ forsker i stadig utvikling. Han er vel kvalifisert til den utlyste stillingen.

Harald Baldersheim

Till den ledigförklarade tjänsten har en sökande anmält sig: docent Janerik Gidlund, Umeå.

Gidlund disputerade i statskunskap 1978 samt antogs som oavlönad docent 1983. Han har under 16 år varit anställd vid Umeå universitet, huvudsakligen som universitets/högskolelektor. Efter disputationen har Gidlund dock huvuddelen av tiden varit tjänstledig för att upprätthålla tjänst som forskningsassistent, forskarasistent, forskare samt tf professor. Han har också en kortare period varit förordnad som prefekt. Under de perioder han upprätthållit forskartjänster har han planerat och lett flera forskningsprojekt.

Gidlund har under den tid han aktivt uppehållit lärartjänst samt som extratimmar fullgjort sammanlagt inemot 1 500 lektorstimmar. Undervisningen har omfattat flera kurser i grundutbildningen i statskunskap och olika linjeutbildningar. Gidlund har vidare medverkat som lärare och handledare i forskarutbildningen. Han har sålunda bred erfarenhet av universitetsutbildning på olika nivåer. Till detta skall läggas ett osedvanligt intresse för och förmåga att informera om forskning i populärvetenskapliga föreläsningar och publikationer. Gidlund är därför pedagogiskt väl meriterad för den sökta tjänsten.

För bedömningen av Gidlunds vetenskapliga skicklighet föreligger 39 arbeten av skiftande karaktär allti-

från kortare arbetsrapporter och tidskriftsartiklar till omfattande böcker, skrivna helt eller delvis av Gidlund själv eller under hans redaktionsskap. Jag kommer i fortsättningen att uppehålla mig vid hans viktigare arbeten. Gidlund är en utpräglad "projektforskare" och det är därför lämpligt att disponera bedömningen projektvis.

Avhandlingen *Aktionsgrupper och lokala partier. Temporära politiska organisationer-i-Sverige 1965-1975* är Gidlunds första större arbete – inspirerat av hans studie av småpartier på uppdrag åt kommunaldemokratiutredningen. I avhandlingen analyseras orsakerna till uppkomsten av lokala partibildningar utan anknäring till rikspartierna och ökningen av utomparlamentariska grupper och aktioner. Vidare beskrivs förekomsten av sådana temporära politiska organisationer, deras struktur, aktivitet samt inflytande på lokal nivå. Undersökningen genomförs med stor energi och metodisk bredd i anslutning till en modifierad modell för aktionsgruppers politiska artikulering utarbetad av Michael Lipsky. Gidlund finner knappast stöd för Lipskys "opinionsmodell" – att beslutsfattarna indirekt påverkas genom att allmänheten tar intryck av aktionsgruppernas verksamhet. I stället lanseras i avhandlingens slutkapitel en modifierad opinionsmodell samt två alternativa modeller "krismodellen" – krav drivs fram genom konfrontation respektive "samverkansmodellen" där krav drivs fram genom samverkan mellan aktionsgruppen och andra politiskt betydelsefulla intressegrupper. Gidlund tycker sig här finna att olika typer av aktionsgrupper använder sig av olika artikuleringstekniker. Modellresonemangen får här karaktär av hypotesgenerering snarare än testning – ett tillvägagångssätt som blir än vanligare i Gidlunds fortsatta forskning och som kan ses som hans både styrka och svaghet som samhällsforskarare.

Nästa projekt Gidlund engagerar sig i gäller deltagande i kommunal planering. Detta projekt startades redan 1974 men slutredovisades först 1981 i Byggnadsrådets rapport R 32. Rapporten, som baseras på en studie av två norrlandskommuner, innehåller flera intressanta delundersökningar och teoretiska infallsvinklar som utvecklas närmare i Gidlunds senare forskning. Som självständig rapport är emellertid "Planering och medinflytande" svag i sin empiriska bas och i sin brist på integration av de skilda delavsnitten.

Forskning kring partier och organisationer på lokal nivå är också i focus i de två delprojekt Gidlund ledde inom ramen för kommunaldemokratiska forskningsgruppens program för utvärdering av kommunindelingsreformen. I rapporten *Ty riket är ditt och makten. De politiska partiernas roll i de svenska kommunerna*, till största delen skriven av Gidlund, behandlas de loka-

la partiernas organisation, medlemsaktivitet, valrörelser samt information, styrning och konflikter i kommunalpolitiken. Studien baseras på ett omfattande empiriskt material – besöksintervjuer, brevenkäter samt dokument – insamlat i ett urval om 50 kommuner. Metodiskt hängs studien upp kring jämförelser med tidigare undersökningar, främst kommunalforskningsgruppens och kommunaldemokratiutredningens studier från 1966 respektive 1973. Syftet är att utvärdera blockreformens konsekvenser för partierna i kommunerna. Gidlund finner bl a att reformen medförde ökad konkurrens mellan partierna i fullmäktige och i valrörelserna samt att partierna centraliserades organisatoriskt.

Gidlund hanterar med klokskap och försiktighet de besvärliga metodproblemen som är förenade med utvärderingen. Det gäller både användningen av olika urval i de jämförda studierna och det i före/efter utvärderingar alltid närvarande problemet med kontrafaktiska hypoteser. På en punkt inbjuder dock Gidlunds tolkningar till diskussion. Det gäller frågan om i vilken utsträckning partipolitiseringsen var en följd av blockreformen eller inte.

Gidlund för här ett insiktsfullt resonemang och stanar för att partipolitiseringsen kan ses som ett uttryck för en medveten politik från statsmakternas sida för att kompensera för de negativa effekterna av reformen bl a det minskade antalet kommunalpolitiker. Så långt är resonemanget rimligt och det finns sålunda i varje fall en indirekt effekt av indelningsreformen. De åtgärder som statsmakterna vidtog för att partipolitiseringskommunerna (tex majoritetsmarkeringar, det kommunala partistödet) kan enligt Gidlund inte ses som nödvändiga konsekvenser av indelningsändringarna. Som bevis anförs att "partipolitiseringsen blivit genomgripande i alla kommuner, tom i ej sammanlagda enheter" (s 139). Samtidigt måste dock framhållas att de kommuner som ej berördes av sammanläggningar var större kommuner som redan tidigare var partipolitiserade. Dessutom bör givetvis den kontrafaktiska frågan ställas – även om den inte har något svar – nämligen hade partipolitiseringsåtgärderna vidtagits även utan en indelningsreform och den debatt om den kommunala demokratin som den väckte?

Forskningsrapporten *Folkrörelser och kommunalpolitik* är till större delen en kartläggning av organisationerna i kommunaldemokratiska forskningsgruppens urvalskommuner. I jämförelse med tidigare forskning på området ges här bl a en beskrivning av organisationsväsendets historiska utveckling i kommunerna. Gidlund svarar för en mindre del av rapporten men gör i det avslutande kapitlet (skrivet tillsammans med Jan Engberg) ett intressant försök att sätta in organisationernas tillväxt och ökade politiska roll i ett större sam-

hällsorganisatoriskt perspektiv. Även om Gidlund här kan knyta an till beskrivningen av den historiska utvecklingen av organisationerna i kommunerna är dataunderlaget svagt och kopplingen mellan empiri och modellbyggande inte alldeles klar.

På senare år har Gidlund huvudsakligen ägnat sin tid åt framtidsstudier i projektet "Kommunerna och framtiden". Gidlund framträder här som en driven ledare för ett vittomfattande projekt som ställt stora krav på beläsenhet över flera disciplingränser, uppslagsrikedom och inte minst samarbetsförmåga. Framtidsstudien har organiserats som ett samverkansprojekt mellan en tvärvetenskaplig forskargrupp och 7 kommuner. Det är inte alldeles lätt att bedöma Gidlunds insats från sedvanliga meritvärderingsprinciper. Detta av flera skäl. Framtidsstudier avviker visserligen alltid från traditionell forskning i det att händelsen som studeras inte har inträffat. Facit saknas sålunda. Modellresonemang och slutsatser kan emellertid underbyggas på samma sätt och med samma krav på vetenskaplig metod som i traditionell forskning. Vad som komplicerar bedömningen här är emellertid det sätt på vilket studierna organiserats och redovisas. Studien har haft två syften, dels att utveckla långsiktiga strategier för de deltagande kommunernas planering, dels att utforma allmänna scenarier för utvecklingen av den framtida offentliga sektorn och kommunernas plats i denna. Rågången mellan dessa två syften är inte lätt att upprätthålla. Problemet ligger givetvis i risken för en sammanblandning mellan det önskvärda, som är en värdefråga och det möjliga som kan uppfattas som en faktafråga. Till detta kommer att de flesta av forskningsgruppens skrifter tillkommit i en kollektiv process där enskilda bidrag är svåra att urskilja. Detta problem gäller i viss mån också den av alla skrifter som Gidlund själv står som ensam författare till: *Fria ämbetsverk eller självständiga kommuner*. Den bär emellertid omisskännlig prägel av Gidlunds sätt att resonera och argumentera kring olika tänkbara modeller för den framtida samhällsorganisationen.

Även med dessa frågetecken i kanten är det emellertid uppenbart att framtidsstudierna är en stark merit för Gidlund, inte minst som bevis på hans förmåga att organisera och leda forskningsprojekt. Det finns därför anledning att hysa förhoppningar om att Gidlunds nya projekt om Sverige i framtidens Europa kommer att bidra till den samhällsvetenskapliga debatten på samma sätt som kommunstudien redan gjort.

Av det sagda torde ha framgått att jag anser Janerik Gidlund i alla avseenden väl meriterad för den sökta tjänsten och jag föreslår sålunda att han förordnas som långtidsvikarie på professuren i offentlig förvaltning.

Lars Strömberg